

**Stichting Critical Mass
Jaarverslag 2020**

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. ACCOUNTANTSRAPPORT	
1.1 Opdracht	2
2. BESTUURSVERSLAG	
2.1 Bestuursverslag	4
3. JAARREKENING	
3.1 Balans per 31 december 2020	15
3.2 Winst-en-verliesrekening over 2020	17
3.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	18
3.4 Toelichting op de balans per 31 december 2020	20
3.5 Toelichting op de winst-en-verliesrekening over 2020	23
4. OVERIGE GEGEVENS	
4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	26

1. ACCOUNTANTSRAPPORT

Aan het bestuur van
Stichting Critical Mass

Geacht bestuur,

1.1 OPDRACHT

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2020 van Stichting Critical Mass, waarin begrepen de balans met tellingen van € 700.296 en de winst-en-verliesrekening sluitende met een winst na belastingen van € 7.500 gecontroleerd.

De controleverklaring is opgenomen onder het hoofdstuk overige gegevens.

Amsterdam, 28 april 2021

Londen & Van Holland
Registeraccountants en Belastingadviseurs

was getekend
C.J.H. Bijvoet RA

2. BESTUURSVERSLAG

Jaarverslag Critical Mass
2020

Stichting Critical Mass
Lange Jufferstraat 52
3512 EE Utrecht
030-2714956
www.criticalmass.nl
info@criticalmass.nl

Doelstelling

Stichting Critical Mass is opgericht in 2005 en heeft statutair tot doel:

'De nieuwsgierigheid van mensen naar zichzelf en naar anderen te stimuleren.'

Nieuwsgierigheid betekent voor ons een open blik naar onszelf en anderen, proberen te begrijpen hoe sociale processen werken en welke rol we daar zelf in spelen.

De stichting beoogt dat doel te verwezenlijken door:

- Het vergroten van het inzicht in de sociale processen die leiden tot samenhang en conflictdynamiek;
- Het organiseren van activiteiten, met name maar niet uitsluitend voor jongeren en professionals die met jongeren werken, gericht op bewustwording, kennisoverdracht en het aanleren van vaardigheden voor conflicthantering;
- Het gebruiken van innovatieve werkvormen en methodieken;
- Het versterken van verbindingen tussen en binnen groepen mensen.

Kortgezegd ontwikkelt Critical Mass interactieve tentoonstellingen, films en games die ogen openen en mensen laten reflecteren op hun eigen houding en gedrag. Zo krijgen we gesprekken op gang en activeren we mensen om zich in te zetten voor een inclusieve samenleving.

Organisatie

Team

Het team van Critical Mass bestond in 2020 uit:

Directeur	Karen Retera
Senior Projectleider WIO/Angstfabriek	Hiske Arts (tot 01-04-2020)
Projectleider WIO	Luc Lauwers
Projectmedewerker WIO	Michael Ghebreab (tot 15-09-2020)
Projectleider Onderwijs	Anouck Wolf
Projectmedewerker Onderwijs	Roos Scholten (tot 31-07-2020)
Projectmedewerker	Danny la Haye (freelance, vanaf 01-10-2020)
Zakelijk medewerker	Anouk van Geffen (tot 01-11-2020)
Communicatiemedewerker	Chanu Autar (tot 07-02-2020)

Critical Mass hanteert een divers en inclusief aanname- en personeelsbeleid en investeert actief in het bereiken van andere doelgroepen met onze vacature uitingen.

Door verschillende omstandigheden (o.a. aflopen van de Angstfabriek, Covid 19 en de onzekere financiële situatie van de stichting tot de zomer) hebben er veel personele wisselingen plaatsgevonden in 2020. In februari namen we na 15 jaar afscheid van Hiske Arts een van de oprichters van Critical Mass, we bedanken haar voor haar enorme bijdrage aan Critical Mass en wensen haar veel succes met haar volgende uitdaging. We hebben ervoor gekozen om deze functies niet direct in 2020 opnieuw in te vullen, dit zal vanaf 2021 wel weer het geval zijn. Vanaf 2021 werken we weer met een projectleidersteam bestaande uit 3 projectleiders. Dit team fungeert als de inhoudelijke kern van de organisatie en is samen verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling en kwaliteitsborging van onze projecten. Door het aannemen van een nieuwe communicatiemedewerker, een programmamaker en een zakelijk medewerker investeren we in meer functiedifferentiatie en slagkracht binnen het team.

In 2020 boden we binnen onze stichting plek aan 2 stagiaires op de projecten *VRIEND&VIJAND*, en *Verhaal van een Vluchteling*. Stagiairs ontvangen een stage- en reiskostenvergoeding.

Daarnaast was er een groep van ongeveer 35 freelance trainers, (trainings-)acteurs en gespreksleiders voor ons werkzaam op de projecten *Angstfabriek*, *VRIEND&VIJAND in de klas*, *Verhaal van een Vluchteling* en *Met Andere Ogen*. En werken we nauw samen met o.a. ervaren freelance vormgevers, game- en website ontwikkelaars en programmamakers.

Bestuur

Critical Mass heeft als stichting een bestuur dat eindverantwoordelijk is voor alle activiteiten van de stichting.

Het bestuur van Critical Mass komt jaarlijks minstens 5 maal samen en bestond in 2020 uit:

Voorzitter:	Rianne Brouwers (Directeur Filmtheater 't Hoogt)
Penningmeester:	Arjen Pais (Freelance Financial Controller)
Secretaris:	Samora Bergtop (o.a. Artistiek leider Well Made Productions)
Lid:	Aldith Hunkar (o.a. journalist, trainer, moderator)

De dagelijkse leiding van Critical Mass is overgedragen aan de directie van de stichting. De taakverdeling tussen directie en bestuur is vastgelegd middels een directie- en bestuursreglement.

De bestuursleden werken op vrijwillige basis en ontvangen uitsluitend een vergoeding voor gemaakte onkosten.

Overzicht activiteiten 2020

Critical Mass ontwikkelt zowel projecten in eigen beheer, als projecten in opdracht van andere organisaties die gericht bewustzijn willen creëren op moeilijk bespreekbare thema's, binnen de eigen organisatie, bij een specifieke doelgroep of de gehele maatschappij.

De projecten die we in eigen beheer ontwikkelen komen voort uit een noodzaak die wij zien in de samenleving in combinatie met de overtuiging dat Critical Mass door haar ervaringsgerichte aanpak een bijdrage kan leveren aan bewustwording en vergroting van handelingsperspectief.

Covid 19

Het afgelopen jaar heeft uiteraard in vele opzichten in het teken gestaan van Covid 19 en de gevolgen van de daaruit volgende maatregelen. Het sluiten van het onderwijs tijdens delen van het jaar heeft het voor veel scholen onmogelijk gemaakt om onze projecten in hun volledigheid uit te voeren en de onzekerheid richting de toekomst heeft het aantal boekingen voor het onderwijs sterk beïnvloed. Dit geldt nog sterker voor opdrachten en projecten binnen het cultureel maatschappelijk veld, waar veel organisaties al geruime tijd gedwongen gesloten zijn. Het afgelopen jaar hebben we met enorme inzet van het team en alle betrokken partijen getracht de lopende projecten gaande te houden. Waar mogelijk hebben we aanpassingen gedaan om online een alternatief te bieden. We staan mede door de enorme flexibiliteit van onze partners en inzet van het team nog stevig overeind en kijken vol verwachting vooruit naar een tijd waarin er weer meer kan en we onze doelgroep weer live kunnen ontmoeten.

Hieronder geven we per project inzicht in de per project behaalde resultaten en besteden we ook aandacht aan de impact van Covid 19 hierop.

De Angstfabriek

Stel dat er één plek zou zijn waar al onze angsten worden gemaakt. Hoe zou zo'n plek eruitzien? Hoe worden alarmerende krantenkoppen, rampscenario's en suggestieve nieuwsberichten geproduceerd? Hoe worden ze professioneel getest, uitgerold en geoptimaliseerd? En wie profiteert hiervan? Het afgelopen jaar heeft voor Critical Mass in het teken gestaan van *de Angstfabriek*, een theateraal gedachte-experiment dat bezoekers confronteert met hoe we gegijzeld worden door maatschappelijke angst en wie hiervan de grootste slachtoffers zijn, maar ook hoe we hier weerstand tegen kunnen bieden en onszelf kunnen wapenen tegen angst.

Critical Mass stelde zichzelf met dit project zowel een individueel als een maatschappelijk doel. Op individueel niveau wilden we bezoekers onze angstcultuur in de ogen laten kijken en ze leren om angstcommunicatie te herkennen. Op maatschappelijk niveau wilden we met *de Angstfabriek* een gesprek aanwakken over de maatregelen die we in naam van onze veiligheid nemen, zo wilden we met *de Angstfabriek* bijdragen aan kritisch burgerschap, vreedzaam samenleven en het in stand houden van democratische waarden.

De Angstfabriek is in april 2019 in première gegaan in Utrecht en heeft vervolgens Eindhoven en Den Haag aangedaan, waar zij op 1 februari 2020, na een succesvolle periode, haar deuren weer sloot. Gedurende deze periode hebben we 7.469 individuele bezoekers mogen ontvangen en hebben 3.175 leerlingen (127 klassen) in klassenverband en 380 professionals in groepsverband *de Angstfabriek* bezocht.

De Angstfabriek is mede mogelijk gemaakt door bijdragen van Adessium Foundation, VSBfonds, Fonds 21, Fonds Democratie en Media, BankGiro Loterij Fonds, Fonds1818, K.F. Heinfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Fentener van Vlissingen Fonds, Cultuurfonds Eindhoven, Gemeente Den Haag, Gemeente Utrecht,

Code MBO

Begin 2020 zijn we gestart met de ontwikkeling van een nieuw onderwijsproject van Critical Mass, specifiek ontwikkeld met en voor studenten en docenten van het mbo-onderwijs. De aanleiding van dit project ligt voor ons in ervaringen uit eerdere projecten, het publieke discours rondom het mbo en de veelvoud aan uitdagingen waar mbo-studenten mee te maken krijgen. Hierdoor kunnen zij niet altijd gelijkwaardig meedoen en dreigen ze de aansluiting met de samenleving te verliezen. Onderzoek toont aan dat verbinding en participatie de sleutel is tot een succesvolle, inclusieve samenleving met actieve burgers. Wij zien de mbo-school als een maatschappij in het klein, en dus als de perfecte plek om te oefenen met samenleven.

Code MBO bestaat uit drie onderdelen die elkaar versterken. We versterken het geloof in eigen kunnen middels vier interactieve gespreksstarters over thema's die voor jongeren zelf belangrijk zijn. Dit wordt gevolgd door een praktijk opdracht waarbij jongeren een zelfgekozen maatschappelijk vraagstuk aanpakken. Door mee te doen aan Code MBO leren jongeren hun talenten te herkennen en te benutten. Door te werken aan concrete vaardigheden die belangrijk zijn binnen de arbeidsmarkt en deze direct in te zetten voor zichzelf en hun omgeving werken studenten aan hun eigen, betekenisvolle toekomstperspectief (*purpose*). Dit maken we compleet met een train-de-trainer module, zodat docenten dit proces - nu en in de toekomst - goed kunnen begeleiden.

Door deze onderdelen volgens de principes van Design Thinking samen met de doelgroep te ontwikkelen, creëert het project direct vanaf de start maatschappelijke impact. Om de effectiviteit

van Code MBO te waarborgen en waar mogelijk te optimaliseren, doen we gedurende de uitvoer samen met de Hogeschool van Amsterdam onderzoek naar de impact van Code MBO.

In 2020 hebben we de eerste 2 fases van het project afgerond, een gebruikersonderzoek en een eerste ontwikkelfase.

Van januari tot en met april 2020 hebben we samen met Design Thinking bureau Zeewaardig, een voorbereidend gebruikersonderzoek onder studenten en docenten van onze partner- mbo's uitgevoerd. Zo konden we verder in kaart brengen waar behoeften, kansen en obstakels lagen. De uitkomsten van dit gebruikersonderzoek zijn vertaald naar een set van inzichtkaarten, onderverdeeld in verschillende thema's. Elke kaart bevat een inzicht en/of een pijnpunt uit het gebruikersonderzoek gecombineerd met een toelichting, een herkenbaar beeld dan wel uitspraak en een referentie aan de brondata. In mei en juni hebben we verschillende bestaande en nieuwe werkvormen getoetst bij de studenten en docenten om te kijken welke vormen aanspreken en effectief kunnen zijn binnen Code MBO.

De tweede fase startte na de zomer. In deze eerste ontwikkelfase zijn samen met co-creatie teams, waaronder studenten van de universiteit Delft, een aantal prototypes ontwikkeld, die wederom getest zijn op studenten en docenten.

Begin 2021 start de laatste ontwikkelfase en worden de vier interactieve gespreksstarters en de docentenmodule ontwikkeld, waarna we het project landelijk uitrollen vanaf september 2021.

Code MBO wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van Porticus en het VSB Fonds

VRIEND&VIJAND in de klas

VRIEND&VIJAND in de klas bestaat uit zes games, vijftien opdrachten en een onderzoek naar sociale veiligheid op school. Binnen alle video's, games en opdrachten staat de stem van leerlingen centraal; zij bepalen hoe de school verder werkt aan thema's als buitensluiting, ingrijpen, (cyber)pesten en discriminatie en komen tot gezamenlijke afspraken over hoe met elkaar om te gaan.

Met *VRIEND&VIJAND in de klas* gaan we in op de volgende thema's:

- Buitensluiting
- Pesten, homofobie
- Racisme, discriminatie, conflicthantering
- Cyberpesten
- Kansenongelijkheid
- Ontwikkeling van eigen talenten.

Deze onderdelen zijn verdeeld over zes op zichzelf staande lessen, die op elkaar aansluiten en elkaar versterken. Voor alle lessen geldt dat zij een combinatie zijn van (digitale) video's en keuzes enerzijds en (fysieke) opdrachten en gesprekken in de klas anderzijds, zowel plenair als in groepjes en duo's. Elke les heeft een andere thematiek en een andere benadering van actiebereidheid, handelingsbekwaamheid en preventie.

De dilemmagames blijken ideale gesprekstarters met betrekking tot de verschillende onderwerpen. De games zijn echter niet alleen geschikt voor het gesprek tussen leerlingen en docenten. We merken dat de games ook het gesprek tussen docenten onderling, tussen docenten en schoolleiding en tussen OR leden, ouders en docenten op gang brengt.

Het afgelopen jaar heeft het onderwijs door Covid 19 maar beperkt leerlingen op school mogen ontvangen. Om de belangrijke thema's van VRIEND&VIJAND toch bespreekbaar te blijven maken binnen een online klassensetting, hebben we twee van onze dilemma-games die gaan over (cyber)pesten, ingrijpen en de rol van de omstander, omgezet naar een online variant.

Het bespreken van gevoelige onderwerpen in een online omgeving is echt anders dan in een klassensetting en moet ook anders begeleid worden. De online dilemma games volgen daarom een heldere opbouw met telkens duidelijke instructies, werkbladen en een reflectiemoment

Naast bovengenoemde dilemma-games die docenten spelen met hun leerlingen, ontwikkelden we onze dilemma-game 'Uit de hand' door naar een training voor docenten om racisme en discriminatie beter te leren herkennen en adequater te kunnen en durven ingrijpen. Deze training gaat in op de rol van de docent en de verantwoordelijkheid om te werken aan een inclusieve klas en school: wat is daarvoor nodig en hoe pak je dat aan?

In 2020 stonden er 11 scholen geboekt voor *VRIEND&VIJAND in de klas* en zouden we 5.545 leerlingen en 150 docenten trainen. Helaas is het door de lock downs en alle extra belasting op docenten en scholen, voor docenten niet altijd haalbaar gebleken om alle games te spelen. We proberen per school een passende oplossing te vinden om komend jaar zoveel mogelijk scholen toch de mogelijkheid te geven om VRIEND&VIJAND volledig te ervaren. Tijdens de actie in het kader van de Week tegen Pesten hebben dit jaar 43.200 leerlingen en 1000 docenten de game "Mikpunt" gespeeld.

VRIEND&VIJAND in de klas is het afgelopen jaar ondersteund met een bijdrage van Talud.

[Verhaal van mijn vlucht \(voorheen Verhaal van een vluchteling\)](#)

Verhaal van mijn vlucht is een project van PAX en Critical Mass voor het voortgezet onderwijs en mbo. Met dit project ondersteunen we sinds 2017 docenten in het omgaan met wij-zij-denken in de klas en laten we leerlingen ervaren wat het betekent om voor geweld te moeten vluchten. Welke moeilijke keuzes mensen in een oorlog moeten maken. En hoe verschillend – en toch ook vergelijkbaar – de verhalen van verschillende mensen met een vluchtachtergrond zijn.

Het project is onderverdeeld in twee trajecten. Een leerlingentraject dat bestaat uit het spelen van een dilemma game genaamd Keuzestrijd, een nabesprekingsles en een bezoek van een vluchtachtergrond in de klas. En een docententraject dat bestaat uit een training wij-zij denken en een terugkomdag. Tijdens deze training worden er verschillende door Critical Mass ontwikkelde interactieve werkvormen ingezet en wordt er geoefend met een trainingsacteur. Binnen *Verhaal van een vluchteling* is Critical Mass verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoer van de docententraining en de ontwikkeling van de interactieve games.

Het project in samenwerking met PAX en ondersteund door de Nationale Postcodeloterij is in juli 2020 succesvol afgerond. De komende drie jaar zal Critical Mass zowel de dilemmagame Keuzestrijd als ook de docententraining wij-zij denken actief in blijven zetten. Om dit te kunnen doen is het van belang dat de dilemmagame en training zo actueel mogelijk zijn en aansluiten bij het bredere vluchtelingen debat. Daarom zijn er in 2020 nog een aantal aanpassingen aan het project gedaan:

- Vanaf augustus 2020 is de naam van het project aangepast naar: Verhaal van mijn vlucht.
- Vanaf augustus 2020 spreken we niet langer van een serious game, maar van een dilemmagame. Daarnaast heeft de game een eigen naam gekregen: Keuzestrijd.
- Met het updaten van het bestaande filmmateriaal en toevoegen van nieuw filmmateriaal hebben we de aansluiting gemaakt bij een breder vluchtelingen debat en focussen we niet alleen op de Syrische situatie.

- We ontwikkelden een nieuw oriëntatieblad voor bij de dilemmagame Keuzestrijd en een lespakket voor scholen die ze op een moment naar keuze kunnen inzetten.

Door de grote vraag naar de training vanuit lerarenopleidingen onderzoeken we de mogelijkheden om de training in te bedden in het curriculum van de hogescholen. Met de Hogeschool Arnhem Nijmegen hebben we in 2020 de eerste *Verhaal van mijn vlucht* train-de-trainer module afgerond. Opleiders van vier faculteiten (Nederlands, Frans, Aardrijkskunde en Geschiedenis) leidden we in twee schooljaren op om zelf de training te gaan geven aan hun studenten. Deze opzet was een groot succes en krijgt in 2021 vervolg op zowel de HAN als de FLOT.

In 2020 werd de dilemma game van *Keuzestrijd* door 10.694 geïnteresseerden gespeeld via de gratis toegankelijke link op de website van *Verhaal van mijn Vlucht*.

Met de docententraining bereikte we in 2020 een totaal van 285 docenten tijdens 14 trainingen. Dit aantal ligt lager dan eerdere jaren in verband met de lock down als gevolg van Covid 19.

Verhaal van mijn Vlucht is een samenwerking met vredesorganisatie PAX en wordt mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij.

Met Andere Ogen

Terwijl maatschappelijke debatten verder verhardden, wordt het steeds moeilijk om je in de ander te verplaatsen. Dit heeft grote gevolgen voor hoe mensen met elkaar omgaan. Zowel online als offline. In het kader van 21 maart, de Dag tegen Racisme en Discriminatie heeft Critical Mass in 2018 in samenwerking met de Gemeente Amsterdam, OBA en Stichting Vreedzaam het project *Met Andere Ogen* ontwikkeld. *Met Andere Ogen* brengt mensen met elkaar in contact, faciliteert ontmoetingen en laat mensen op interactieve manier kennismaken met elkaar en elkaars perspectief.

Door middel van *virtual reality* stappen bezoekers in het leven van andere Amsterdammers. Ze verplaatsen zich in de leefwereld van stadsgenoten die ze (nog) niet zo goed kennen, of misschien wel nooit mee in aanraking komen. Deze persoon kan een andere huidskleur of culturele achtergrond hebben, maar ook een andere seksuele voorkeur, leeftijd of religie. Ze luisteren naar hun persoonlijke verhalen en worden geconfronteerd met hun dagelijkse dilemma's. Zo maken deelnemers kennis met nieuwe geluiden, inzichten en perspectieven.

Vervolgens gaan de bezoekers onder leiding van een gespreksleider met elkaar in gesprek over vaak stilgezwegen en polariserende onderwerpen. Op die manier borgen de gesprekken de eerder opgedane inzichten en faciliteert het wederzijds begrip en herkenning.

De VR-installatie *Met Andere Ogen* heeft vanaf november 2018 succesvol langs verschillende OBA filialen in Amsterdam gereisd. Tijdens een afsluitend evenement op 20 maart 2019 in OBA Centraal, zijn de bevindingen van dit project en de uitkomsten van de gesprekken gedeeld. Vanaf dat moment wordt het project *Met Andere Ogen* ingezet voor een brede doelgroep van jongeren in een onderwijs context tot teams binnen een professionele context.

Met Andere Ogen was een samenwerking met Stichting Vreedzaam en de OBA. Het project werd mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Gemeente Amsterdam, Amsterdams Fonds voor de Kunst, het Vfonds en Fundatie van den Santheuvel, Sobbe.

In 2020 werd *Met Andere Ogen*, ingegeven door de onmogelijkheid live VR sessies te organiseren, omgezet naar een online-ervaring. In plaats van de VR bril ervaring ontwikkelde we online de mogelijkheid om via een 360 graden video de ervaring te beleven om vervolgens online alsnog met elkaar hierover in gesprek te gaan. Om de kwaliteit en de veiligheid binnen de gesprekken te waarborgen hebben we gekozen voor extra kleine groepen online en zetten we per 5 deelnemers een aparte gespreksleider in.

In 2020 werd *Met Andere Ogen* ingezet bij verschillende opdrachtgevers als Gemeente Ede, Gemeente Haarlem, SVB, Ziggo, het Filmfonds en de Hogeschool van Amsterdam.

In 2021 ontwikkelen we in samenwerking met de Gemeente Den Haag, Den Haag Meldt, ADO in de Maatschappij en Centrum 16*22 een nieuwe versie van *Met Andere Ogen* met daarin 4 nieuwe perspectieven en aandacht voor de rol en handelingsperspectieven van de omstander.

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door: Gemeente Den Haag, VSBfonds, Fonds 1818, Bankgiroloterij fonds en Fonds ZOZ.

[Uit de klas \(www.uitdeklas.nl\)](http://www.uitdeklas.nl)

Moeilijke thema's als vooroordelen, racisme en discriminatie spelen een rol in onze samenleving, en dus ook in de klas. Gesprekken over deze thema's zijn voor iedere leerling, klas, docent én school van belang. Tegelijkertijd is het bespreekbaar maken van thema's als vooroordelen, racisme of discriminatie vaak lastig. Het raakt aan de identiteit van mensen en is daarmee kwetsbaar. Voor leerlingen, maar ook voor docenten. Veel docenten geven aan handelingsverlegen te zijn over hoe ze deze onderwerpen goed moeten bespreken. Twee op de vijf docenten geeft aan behoefte te hebben aan extra scholing om discriminerende uitingen van leerlingen bespreekbaar te maken.

Uitdeklas.nl is een door Critical Mass in 2015 ontwikkelde webportal voor docenten met games, films en interactieve werkvormen over vooroordelen, discriminatie en racisme. Het gratis materiaal is deels door Critical Mass ontwikkeld, maar we bieden ook materiaal van andere maatschappelijke organisaties aan. Hiermee ondersteunen we docenten om deze soms moeilijke gesprekken met leerlingen aan te gaan.

Uit de klas.nl is een webportal dat regelmatig aangevuld wordt met nieuwe werkvormen. *Uitdeklas.nl* heeft op dit moment 2.335 actieve gebruikers. Zij hebben opgeteld 6.787 keer een werkvorm gedownload.

[Overige projecten in 2020](#)

[Kind onder vuur](#)

In het kader van "75 jaar bevrijding" heeft Nationaal Monument Kamp Vught extra aandacht willen besteden aan kinderen die opgroeien in oorlogs- en conflictsituaties. Helaas moeten we 75 jaar na de Tweede Wereldoorlog concluderen dat voor veel kinderen in de wereld, oorlog, strijd, angst en onderdrukking niet 'in het verleden liggen', maar elke dag de realiteit zijn. Het is een van de missies van het herinneringscentrum om ook deze actuele verhalen te vertellen en zo het heden en verleden met elkaar te verbinden.

In samenspraak met het Rode Kruis en Humanity House en financiële ondersteuning van de VWS-gelden educatie 75 jaar vrijheid, hebben we onze reeds eerder ontwikkelde tentoonstelling *Kind onder Vuur* herzien en opnieuw gebouwd voor Nationaal Monument Kamp Vught. Voor deze herplaatsing

hebben we een nieuw verhaal opgenomen in de tentoonstelling, het verhaal van Hans een ten tijde van de Tweede Wereldoorlog kindgevangene van Kamp Vught.

De tentoonstelling is 5 maart 2020 feestelijk geopend. Helaas is het vanwege Covid 19 niet mogelijk geweest om de tentoonstelling toegankelijk te laten zijn voor klassen en bezoekers. De tentoonstelling zal begin 2021 overgeplaatst worden naar het bevrijdingsmuseum Zeeland te Vlissingen.

Onder Spanning

Op verzoek van Museum Rotterdam '40-'45 NU hebben we in 2020 een aantal aanpassingen doorgevoerd aan de in 2016 door ons ontwikkelde interactieve ervaring "Onder Spanning". In deze installatie worden jongeren geconfronteerd met dilemma's uit het heden en het verleden. Zo krijgen jongeren inzicht in belangrijke gebeurtenissen rondom de Tweede Wereldoorlog. Tegelijkertijd spoort de installatie jongeren aan om te leren van het verleden en na te denken over wat we kunnen leren van de geschiedenis als het gaat om hedendaagse vraagstukken en dilemma's.

Naast een aantal kleine technische aanpassingen en updates hebben we twee nieuwe dilemma's ontwikkeld die gaan over: Verzet (Heden: Black lives matter/Kick out Zwarte Piet versus Verleden: NS staking) en Collaboreren (Heden: 'IS bruiden' versus verleden: 'Moffenmeiden').

Hogeschool voor de kunsten Utrecht.

Critical Mass heeft in opdracht van de Hogeschool voor de kunsten Utrecht een module begeleidt voor HKU studenten van verschillende opleidingsrichtingen. Tijdens deze module zijn de studenten, individueel of in groepjes aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een prototype voor een interactieve installatie met als thema Kansenongelijkheid of Duurzaamheid. Het was de ambitie van de HKU en Critical Mass om een aantal van deze prototypes vervolgens uit te werken en vervolgens te tonen tijdens een evenement. Dit heeft helaas vanwege Covid 19 geen doorgang kunnen vinden. We kijken ondanks dat terug op een zeer prettige samenwerking en inspirerende sessies met de studenten.

Financiën

Stichting Critical Mass wordt door de bijdragen van verschillende fondsen in de mogelijkheid gesteld om haar projecten te ontwikkelen en uit te voeren. Om naast deze projectfinanciering de continuïteit van de organisatie en haar team te kunnen waarborgen en het talent wat we binnen Critical Mass ontwikkelen ook in huis te houden, is het van belang structurele vormen van financiering aan te boren. We investeren daarom in het ontwikkelen van langlopende eigen projecten, het duurzaam inzetten van succesvolle projectonderdelen ook na beëindiging van de subsidieperiode en het uitbreiden van onze doelgroepen en opdrachtgevers. We zijn daarnaast verheugd met de toekenning van een meerjarige institutionele subsidiebijdrage van Adessium voor de jaren 2021, 2022 en 2023.

We sluiten 2020, mede door de bijdrage vanuit de eerste NOW ronde, af met een positief resultaat van € 7.500,- Dit resultaat wordt toegekend aan de algemene reserve. Deze reserve bedraagt aan het einde van 2020 € 60.834,-

Wij vinden het belangrijk een (bescheiden) eigen vermogen te hebben, en streven naar een vermogen van minstens tien procent van onze totale omzet. Dat is op basis van de omzet in 2020 van ongeveer € 475.000,- nu voldoende aanwezig.

We danken hierbij al onze samenwerkingspartners, opdrachtgevers en de ons ondersteunende fondsen en gemeenten voor de projecten *Code MBO*, *VRIEND&VIJAND*, *Verhaal van een Vluchteling*, *Met Andere Ogen*, *Uit de klas én de Angstfabriek*. Dankzij hun steun kunnen we dit soort belangrijke projecten blijven ontwikkelen en uitvoeren.

Vooruitblik 2021

Het jaar 2020 was met recht op alle fronten een bijzonder en roerig jaar te noemen. De ontwikkelingen rondom Covid 19 zette de wereld letterlijk op zijn kop, maar ook de Black Lives Matter protesten en de uitingen van institutioneel racisme hebben ons ieder als individu, maar ook als organisatie op vele fronten wakker geschud en aan het denken gezet. Een jaar van gedwongen stilstand en reflectie, iets waar we ook in de toekomst actief aandacht aan willen blijven besteden in ons team, onze projecten en onze uitingen.

Het komend jaar zal het teken staan van de ontwikkeling van Code MBO en Met Andere Ogen Den Haag en het verder voortzetten van VRIEND&VIJAND in de klas en de training Wij-Zij denken. Voor al deze projecten geldt dat we ze scherp blijven toetsen aan onze voorwaarden van o.a. multiperspectiviteit en inclusie. Daarnaast houden we in de ontwikkeling rekening met een zo flexibel mogelijke inzetbaarheid. Zo kunnen we blijven inspelen op de wispelturige realiteit van thuiswerkende teams, thuisscholing of kleine onvolledige klassen.

Daarnaast richten we ons qua werk in opdracht op een brede scope van mogelijke opdrachtgevers en afnemers. We richten ons op partijen die gericht bewustzijn willen creëren op moeilijk bespreekbare thema's, binnen de eigen organisatie, bij een specifieke doelgroep of de gehele maatschappij. Hier vallen het onderwijs en de cultureel of maatschappelijke organisaties onder, maar ook professionals binnen een meer zakelijke context.

In belang van de continuïteit van de organisatie is het belangrijk dat er altijd minimaal één groot eigen project draait. Hiermee garanderen we onze zichtbaarheid richting de doelgroep maar ook richting het werkveld en de fondsen. Dat betekent dat er ten tijde van uitvoer van de bestaande projecten, tegelijkertijd geïnvesteerd wordt in conceptontwikkeling, financiering en ontwikkeling van een nieuw project. Aan de het einde van 2021 zal er daarom gestart worden met het financieringstraject van ons volgende meerjarige project.

Begin 2021 starten we met verwelkomen van vier nieuwe collega's binnen het team van Critical Mass. We verheugen ons op het leren kennen van onze nieuwe collega's, de nieuwe perspectieven die zij meebrengen en het verder bouwen aan een goed en bij elkaar en elkaars projecten betrokken team. Het vele thuiswerken geldt hierbij als extra uitdaging, maar maakt het weerzien straks nog specialer.

Opgesteld door Karen Retera
19 maart 2021

Paraaf bestuur

Rianne Brouwers

Samora Bergtop

Aldith Hunkar

Arjen Pais

3. JAARREKENING

3.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(na verdeling exploitatiesaldo)

ACTIVA

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1				
Machines en installaties		373		493	
Andere vaste bedrijfsmiddelen		1.921		1.418	
			2.294		1.911
Vlottende activa					
Vorderingen	2		419.901		184.308
Liquide middelen	3		278.101		155.808
			700.296		342.027

PASSIVA

		<u>31-12-2020</u>		<u>31-12-2019</u>	
		€	€	€	€
Stichtingskapitaal	4		60.834		53.334
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	5	6.044		12.556	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	6	10.339		22.248	
Overige schulden en overlopende passiva	7	623.079		253.889	
			<u>639.462</u>	<u>288.693</u>	
			<u>700.296</u>	<u>342.027</u>	

3.2 WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2020

		2020	2019
		€	€
Baten	8	436.637	848.158
Lasten uit hoofde van personeelsbelo- ningen	9	201.929	326.076
Afschrijvingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoed- beleggingen	10	(1.678)	(3.866)
Overige stichtingslasten	11	228.885	530.117
		429.136	852.327
Totaal van som der kosten			
		7.501	(4.169)
Totaal van bedrijfsresultaat			
Financiële baten en lasten		(1)	1
		7.500	(4.168)
Totaal van resultaat na belastingen		7.500	(4.168)

3.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

INFORMATIE OVER DE RECHTSPERSOON

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Critical Mass is feitelijk en statutair gevestigd op Lange Jufferstraat 52, 3512 EE te Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 30204713.

ALGEMENE TOELICHTING

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De stichting stelt zich ten doel de nieuwsgierigheid van mensen naar zichzelf en anderen te stimuleren. De stichting beoogt dit doel te verwezenlijken door:

- Het vergroten van het inzicht in de sociale processen die leiden tot samenhang en conflictdynamiek.
- Het organiseren van activiteiten, met name maar niet uitsluitend voor jongeren en professionals die met jongeren werken, gericht op bewustwording, kennisoverdracht en het aanleren van vaardigheden van conflicthantering.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Critical Mass zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR VERSLAGGEVING

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in Euro's. Toelichtingen op posten in de balans en de staat van baten en lasten zijn in de jaarrekening genummerd. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Richtlijn C1 (Kleine Organisaties Zonder Winststreven) van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor jaarverslaggeving.

De waardering van activa en passiva geschiedt, zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf

maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Som der kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Hierbij wordt rekening gehouden met de beperkingen die van toepassing zijn ten aanzien van bedrijfsgebouwen, beleggingsvastgoed, andere materiële vaste activa en geactiveerde goodwill. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en verliezen bij verkoop van materiële vaste activa worden onder de post afschrijvingen opgenomen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

3.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1 Materiële vaste activa

	Bedrijfsge- bouwen en - terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
	€	€	€	€
<u>Stand per 1 januari 2020</u>				
Verkrijgings- of vervaardigings- prijs	18.758	18.308	20.143	57.209
Cumulatieve afschrijvingen	(18.758)	(17.815)	(18.725)	(55.298)
Boekwaarde per 1 januari 2020	-	493	1.418	1.911
Mutaties				
Investeringen	-	-	1.305	1.305
Afschrijvingen	-	(120)	(802)	(922)
Desinvesteringen	-	-	(2.288)	(2.288)
Afschrijvingen op desinveste- ringen	-	-	2.288	2.288
Saldo mutaties	-	(120)	503	383
<u>Stand per 31 december 2020</u>				
Verkrijgings- of vervaardigings- prijs	-	18.308	19.161	37.469
Cumulatieve afschrijvingen	-	(17.935)	(17.240)	(35.175)
Boekwaarde per 31 december 2020	-	373	1.921	2.294

VLOTTENDE ACTIVA

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
2 Vorderingen		
Vorderingen op handelsdebiteuren	3.086	24.241
Overige vorderingen	3.523	3.692
Subsidies en bijdragen	413.292	156.375
	419.901	184.308

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Overige vorderingen		
Vooruit betaalde huur	3.523	3.691
Nog te ontvangen bedragen	-	1
	3.523	3.692

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Subsidies en bijdragen		
Nog te ontvangen subsidie	413.292	156.375
	413.292	156.375

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
3 Liquide middelen		
ASN Bank	4.656	4.655
Triodos bank	273.445	151.153
	278.101	155.808

Opmerking over beperkte vrije beschikbaarheid liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de stichting.

PASSIVA

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
4 Stichtingskapitaal		
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal	60.834	53.334
	60.834	53.334

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
5 Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	6.044	12.556
	6.044	12.556

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
6 Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	6.253	13.922
Loonheffing	4.086	8.326
	<u>10.339</u>	<u>22.248</u>

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
7 Overige schulden en overlopende passiva		
Vooruitontvangen subsidie	575.549	194.199
Vooruit gefactureerde bedragen	30.000	31.720
Reservering vakantiegeld	5.829	12.835
Nog te betalen bedragen	11.701	15.135
	<u>623.079</u>	<u>253.889</u>

Voorstel resultaatverwerking

Het bestuur van de stichting stelt voor om het batig saldo over 2020 ad € 7.500 toe te voegen aan de vrij besteedbare reserves. Vooruitlopend op de vaststelling door het bestuur is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

3.5 TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2020

	2020	2019
	€	€
8 BATEN		
Giften en donaties	350	100
Werk in opdracht	179.512	274.786
Subsidie baten	256.775	573.272
	436.637	848.158
	436.637	848.158
	2020	2019
	€	€

9 LASTEN UIT HOOFDE VAN PERSONEELSBELONINGEN

Lonen	167.405	277.194
Sociale lasten en pensioenlasten	34.524	48.882
	201.929	326.076
	201.929	326.076
	2020	2019
	€	€

10 AFSCHRIJVINGEN OP IMMATERIËLE, MATERIËLE VASTE ACTIVA EN VASTGOEDBELEGGINGEN

Afschrijvingen materiële vaste activa	(1.678)	(3.866)
	(1.678)	(3.866)
	2020	2019
	€	€

Afschrijvingen materiële vaste activa

Afschrijving meubilair en inrichting	120	143
Andere vaste bedrijfsmiddelen	802	691
	922	834
Boekwinst inventaris	(2.600)	(4.700)
	(1.678)	(3.866)
	(1.678)	(3.866)

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
11 OVERIGE STICHTINGSLASTEN		
Overige personeelsbeloningen	19.951	50.893
Huisvestingskosten	17.153	18.093
Exploitatiekosten	151.204	409.646
Kantoorkosten	9.392	9.776
Algemene kosten	31.185	41.709
	<u>228.885</u>	<u>530.117</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
RENTELASTEN EN SOORTGELIJKE KOSTEN		
Betaalde bankrente	<u>1</u>	<u>-</u>

Utrecht, 28 april 2021

R.J. Brouwers

A. Pais

S.S.R. Bergtop

Voorzitter

Penningmeester

Bestuurder

A.B.M. Hunkar
Bestuurder

4. OVERIGE GEGEVENS

4.1 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Critical Mass te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Critical Mass per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de winst-en-verliesrekening over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Critical Mass zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 28 april 2021

Londen & Van Holland
Registeraccountants en Belastingadviseurs

was getekend
C.J.H. Bijvoet RA